

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΩΤΟ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
Αρ. 2230 της 22ας ΜΑΪΟΥ 1987
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ο περί Αφαιρέσεων και Μεταμοσχεύσεων Βιολογικών Ουσιών Ανθρωπίνης Προελεύσεως Νόμος του 1987 εκδίδεται με δημοσίευση στην επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 97 του 1987

**ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΑΦΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ**

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αφαιρέσεων και Μεταμοσχεύσεων Βιολογικών Ουσιών Ανθρωπίνης Προελεύσεως Νόμος του 1987.

Συνοπτικός
τίτλος.

ΜΕΡΟΣ Ι — ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

2. Εις τον παρόντα Νόμον —

Ερμηνεία.

«αφαιρέσεις» περιλαμβάνει και την λήψιν βιολογικών εκκριμάτων ανθρωπίνης προελεύσεως·

«βιολογικάι ουσίαι» περιλαμβάνει κύτταρα, ιστούς, όργανα και άλλας βιολογικάς ουσίας ανθρωπίνης προελεύσεως·

Νοείται ότι διά διατάγματος εκδιδόμενου υπό του Υπουργικού Συμβουλίου και δημοσιευομένου εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας δύναται να εξαιρεθώσιν εκ του όρου βιολογικάι ουσίαι αι εις το διάταγμα αναφερόμεναι βιολογικάι ουσίαι·

«δότης» σημαίνει το πρόσωπον από τον οποίον αφαιρούνται βιολογικάι ουσίαι προς τον σκοπόν ενοφθαλμισμού ή μεταμοσχεύσεως εις έτερον πρόσωπον χάριν θεραπείας ή προς τον σκοπόν προαγωγής της επιστημονικής ερεύνης·

«λήπτης» σημαίνει το πρόσωπον προς το οποίον γίνεται ο ενοφθαλμισμός ή η μεταμόσχευσις βιολογικών ουσιών.

Εφαρμογή
του
παρόντος
Νόμου.

3. Εις τας διατάξεις του παρόντος Νόμου δεν περιλαμβάνονται τα αφορώντα εις —

- (α) την λήψιν αίματος και μ'τάγγισιν αυτού·
- (β) την μεταμόσχευσιν εμβρύου·
- (γ) την αφαίρεσιν και μεταμόσχευσιν οργάνων αναπαραγωγής·
- (δ) την χρησιμοποίησιν ωαρίων και σπέρματος· και
- (ε) τας αυτομεταμοσχεύσεις.

Χαριστική
αιτία.

4. Πάσα δόσις, ως και πάσα προσφορά βιολογικής ουσίας προς σκοπόν ιατρικής διαγνώσεως ή θεραπείας ετέρου προσώπου ή προς σκοπόν επιστημονικής ερεύνης, επιτρέπεται μόνον εφ' όσον γίνεται χαριστικώς, απαγορευομένης απολύτως της συνομολογήσεως ή της λήψεως οιαυδήποτε ανταλλάγματος.

Ανωνυμία
δότη και
λήπτου.

5. Απαγορεύεται να αποκαλύπτεται η ταυτότης του δότη εις τον λήπτην, ως και η ταυτότης του λήπτου εις τον δότην, ή επί χρησιμοποίησεως πτωματικού υλικού, εις την οικογένειαν του δότη, εκτός εάν υφίστανται μεταξύ δότη και λήπτου συγγενικός δεσμός ή στεναί προσωπικά σχέσεις.

Ιδρύματα
διά μετα-
μοσχεύσεις.

6. Αι αφαιρέσεις βιολογικών ουσιών, οι ενοφθαλμισμοί και αι μεταμοσχεύσεις γίνονται εις τα καθοριζόμενα υπό του Υπουργού Υγείας διά διατάγματος αυτού δημοσιευομένου εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας νοσηλευτικά ιδρύματα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ — ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ ΕΚ ΖΩΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Προϋποθέσεις
αφαιρέσεως
εκ ζώντων
ανθρώπων.

7.—(1) Η αφαιρέσις βιολογικής ουσίας εκ ζώντος ανθρώπου επιτρέπεται υπό τας ακόλουθους προϋποθέσεις —

- (α) να γίνεται προς τον σκοπόν ιατρικής διαγνώσεως ή θεραπείας του αυτού ή ετέρου προσώπου·
- (β) να λαμβάνεται εκ προσώπου ικανού προς δικαιοπραξίαν·
- (γ) να γίνεται κατόπιν εγγράφου συγκαταθέσεως του δότη δεδομένης κατά τον καθωρισμένον τρόπον και κατόπιν της κατά τον καθωρισμένον τρόπον κατατοπίσεως αυτού περί των ιατρικών συνεπειών της αφαιρέσεως της βιολογικής ουσίας·
- (δ) να προορίζεται διά πρόσωπον ανοσοβιολογικώς συγγενές ή άλλως να προβλέπεται δι' επιστημονικώς βασίμων κριτηρίων η αποδοχή της αφαιρουμένης βιολογικής ουσίας υπό του σώματος του λήπτου.
- (ε) να μη παρουσιάξη αύτη προφανή σοβαρόν κίνδυνον διά την ζωήν ή την υγείαν του δότη, πλην του συνισταμένου εις την αφαιρέσιν της βιολογικής ουσίας·
- (στ) να διενεργήται εντός των καθοριζομένων δυνάμει του άρθρου 6 νοσηλευτικών ιδρυμάτων και κατόπιν όλων των υπό της ιατρικής επιστήμης ενδεδειγμένων και επιβαλλομένων προκαταρκτικών εξετάσεων επί του δότη και του λήπτου.

(2) Άπασαι αι δαπάναι της ιατρικής επεμβάσεως αφαιρέσεως της βιολογικής ουσίας ως και τα έξοδα των προηγηθεισών ιατρικών εξετάσεων και τα απωλεσθέντα ημερομίσθια και τα έξοδα μετακινήσεως του δότη βαρύνουν τον λήπτην.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ — ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ ΕΚ ΠΤΩΜΑΤΟΣ

8.—(1) Επιτρέπεται η αφαίρεσις εκ πτώματος ανθρώπου πάσης βιολογικής ουσίας και η χρησιμοποίησις αυτής, μόνον εάν —

Προϋποθέσεις
αφαίρεσεως
εκ πτώματος.

(α) γίνεται προς τον σκοπόν διαγνώσεως ή θεραπείας ετέρου πάσχοντος προσώπου ήτοι διά την χρησιμοποίησιν των πάσης φύσεως βιολογικών ουσιών εις την χειρουργικήν των μεταμοσχεύσεων· ή

(β) γίνεται δι' επιστημονικήν έρευναν ή εκπαίδευσιν:

Νοείται ότι κατ' αμφοτέρας τας ανωτέρω περιπτώσεις απαιτείται να βεβαιωθή προηγουμένως ο θάνατος του δότη κατά τα εις το άρθρον 10 διαλαμβανόμενα.

9.—(1) Ουδεμία αφαίρεσις βιολογικής ουσίας εκ πτώματος δύναται να λάβη χώραν εάν —

Απαγόρευσις
αφαίρεσεως.

(α) ύπάρχη δεδηλωμένη εν ζωή αντίθετος θέλησις του αποβιώσαντος ή τεκμαίρεται τοιαύτη επί τη βάσει των θρησκευτικών ή φιλοσοφικών πεποιθήσεων αυτού. Εν αμφιβολία περί της θελήσεως του αποβιώσαντος η αφαίρεσις επιτρέπεται όταν δεν αντιτίθενται εις την αφαίρεσιν η σύζυγος και τα τέκνα του αποβιώσαντος ή ελλείπει τούτων οι γονείς και ενήλικοι αδελφοί αυτού·

(β) ύπάρχουν λόγοι θεμελιούντες την υπόνοιαν ότι είναι δυνατόν να απαιτηθή η διενέργεια θανατικής ανακρίσεως ή νεκροψίας επί του πτώματος.

(2) Ανεξαρτήτως των διατάξεων της παραγράφου (β) του εδαφίου (1) δύναται να επιτραπή η αφαίρεσις βιολογικής ουσίας εκ πτώματος προς θεραπευτικούς σκοπούς εάν —

(α) πρόκειται περί αφαίρεσεως νεφρού, οφθαλμού, ακουστικών οσταρίων, υμένων ή δέρματος· και

(β) έχη δοθή περί τούτου η συγκατάθεσις του αρμοδίου θανατικού ανακριτού.

10.—(1) Απαγορεύεται πάσα επί του πτώματος ενέργεια προς αφαίρεσιν βιολογικής ουσίας εφ' όσον προηγουμένως δεν έχη διαπιστωθή ότι το πρόσωπον είναι νεκρόν.

Κριτήρια
θανάτου.

(2) Νεκρόν διά την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Νόμου θεωρείται το πρόσωπον επί του οποίου διαπιστούται διά των καθωρισμένων επιστημονικών τρόπων και μεθόδων η ύπαρξις σημείων δηλούντων την οριστικήν και μη ανατρέψιμον απουσίαν όλων των αντανεκλαστικών του εγκεφαλικού στελέχους, ήτοι:

(α) Κόραι των οφθαλμών διεσταλμένοι και άνευ οιασδήποτε αντιδράσεως εις ισχυρά φωτεινά ερεθίσματα, νοουμένου ότι απεκλείσθη η δράσις μυδριατικών φαρμάκων·

(β) κατάργησις των αντανεκλαστικών του κερατοειδούς·

(γ) κατάργησις των αιθουσαιο-οφθαλμοκινητικών αντανεκλαστικών·

(δ) κατάργησις αντιδράσεως εκ των εγκεφαλικών συζυγιών κατόπιν καταλλήλων ερεθισμών εις διάφορα σημεία του σώματος περιφερικά·

(ε) κατάργησις των αντανεκλαστικών του φάρυγγος ή κατάργησις αντιδράσεως εις ερεθισμόν των βρόγχων και της τραχείας·

(στ) απουσία οιασδήποτε αναπνευστικής κινήσεως μετά την αποσύνθεσιν του ασθενούς εκ του αναπνευστικού μηχανήματος δι' επαρκές χρονικόν διάστημα ώστε η τιμή του διοξειδίου του άνθρακος εις το αρτηριακόν αίμα να υπερβή τον ουδόν διά τον ερεθισμόν του κέντρου της αναπνοής.

(3) Τεχνητή παράτασις των λειτουργιών ωρισμένων μεμονωμένων οργάνων ή συστημάτων δεν δύναται να θέση υπό αμφισβήτησιν την κατά τα ανωτέρω πιστοποιήσιν του θανάτου και δεν αναστέλλει την προς αφαιρέσιν βιολογικού υλικού ενέργειαν.

(4) Η διαπίστωσις του θανάτου κατά το παρόν άρθρον γίνεται υπό δύο ειδικών ιατρών μη εχόντων σχέσιν προς οιαδήποτε επιστημονική ομάδα ενδιαφερομένην ή ασχολουμένην με την θεραπευτικήν των μεταμοσχεύσεων.

(5) Η πιστοποίησις του θανάτου γίνεται επί του καθωρισμένου τύπου επί του οποίου δέον να εμφανίζεται ότι έκαστος των ειδικών ιατρών διεπίστωσε δύο τουλάχιστον φορές την ύπαρξιν των αναφερομένων εις το εδάφιον (2) σημείων και ότι προς διαπίστωσιν τούτων εφήρμοσε τας καθωρισμένας επιστημονικάς μεθόδους και τρόπους.

(6) Διά τους σκοπούς του παρόντος άρθρου «ειδικός ιατρός» σημαίνει εγγεγραμμένον ιατρόν όστις έχει αναγνωρισθή ως ειδικός δυνάμει του άρθρου 23 του περί Εγγραφής Ιατρών Νόμου.

Κεφ. 250
30 του 1959
30 του 1961
53 του 1961
79 του 1968
114 του 1968
14 του 1974
18 του 1979.

Τρόπος και τόπος αφαιρέσεως βιολογικής ουσίας εκ πτώματος.

11.—(1) Διαπιστωθέντος του θανάτου ως εις το άρθρον 10 ορίζεται, ενεργείται η αφαιρέσις της βιολογικής ουσίας υπό:

(α) χειρουργού προκειμένου περί της περιπτώσεως της παραγράφου (α) του εδαφίου (1) του άρθρου 8· και

(β) εντεταλμένου ή ειδικού Ιατροδικαστού ή Παθολογοανατόμου προκειμένου περί της περιπτώσεως της παραγράφου (β) του εδαφίου (1) του αυτού άρθρου.

(2) Η αφαιρέσις πραγματοποιείται εντός των δυνάμει του άρθρου 6 καθοριζομένων νοσηλευτικών ιδρυμάτων. Κατ' εξαίρεσιν, επί βιαιού ή αιφνιδίου θανάτου, εάν, λόγω ανάγκης απαιτήται η άμεσος λήψις βιολογικής ουσίας δύναται να ληφθή αύτη και εις τον τόπον του θανάτου υπό τας προϋποθέσεις των άρθρων 9 και 10 και εφ' όσον αι συνθήκαι είναι επιστημονικώς κατάλληλοι προς διασφάλισιν της καλής, βάσει των κανόνων της επιστήμης, λήψεως και συντηρήσεως της βιολογικής ουσίας προς αποφυγήν μόλυνσεως του λήπτου.

Οφθαλμικά και λοιπά ειδικά αφαιρέσεις.

12. Η αφαιρέσις οφθαλμών, καθώς και άλλων βιολογικών ουσιών, αναφερομένων εις χειρουργικάς ιατρικάς ειδικότητας, δύναται να διενεργηθή και υπό ειδικών χειρουργών τηρουμένων και εις τας περιπτώσεις ταύτας απασών των σχετικών διατάξεων των προηγουμένων άρθρων.

Δαπάναι αφαιρέσεως.

13. Ο λήπτης βαρύνεται με τας δαπάνας αφαιρέσεως της βιολογικής ουσίας εκ του πτώματος.

Δωρεά του σώματος μετά θάνατον.

14. Πας ικανός προς δικαιοπραξίαν επιθυμών να δωρήση το σώμα του ή οιονδήποτε όργανον ή ιστόν αυτού μετά θάνατον διά ιατρικούς σκοπούς, δύναται να δηλώση την περί τούτου βούλησίν του εγγράφως επί του καθωρισμένου τύπου.

15.—(1) Ο ιατρός οφείλει κατά την οιαδήποτε ενέργειαν αυτού επί πτώματος δι' επιστημονικούς σκοπούς ν' ακολουθή την υπό της επιστήμης οριζομένην τεχνικήν, προς αποφυγήν οιασδήποτε παραμορφώσεως των εξωτερικών χαρακτήρων του σκηνώματος.

Αποκατάστα-
σις πτώματος.

(2) Μετά το πέρας οιασδήποτε εκ των εις τον παρόντα Νόμον προβλεπομένων ενεργειών, ο ιατρός οφείλει ν' αποκαθιστά τα εξωτερικά μορφολογικά χαρακτηριστικά του σκηνώματος προ της αποδόσεως τούτου εις τους οικείους προς ενταφιασμόν.

ΜΕΡΟΣ Ι — ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

16. Τηρουμένων των όρων των άρθρων 7 και 8, αι αφαιρέσεις, ενοφθαλμισμοί και μεταμοσχεύσεις κυττάρων, ιστών, οργάνων και λοιπών βιολογικών ουσιών δεν συνιστούν άδικον πράξιν επιφυλασσομένων των περι αμελείας διατάξεων της σχετικής νομοθεσίας, ούτε προσβολήν της προσωπικότητος ή της ακεραιότητος του σώματος ή της υγείας προσώπου.

Νομικός
χαρακτήρ των
αφαιρέσεων
οφθαλμισμών
και μεταμο-
σχεύσεων.

17.—(1) Ο ενεργών επί πτώματος διά την λήψιν βιολογικής ουσίας κατά παράβασιν των διατάξεων του άρθρου 10 είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται εις φυλάκισιν μη υπερβαίνουσας το έν έτος ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσας τας χιλίας λίρας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

Ποινικά
αδικήματα.

(2) Πας όστις δίδει ή προσφέρεται να δώση και πας όστις λαμβάνει ή αιτείται να λάβη βιολογικής ουσίας εκ ζώντος προσώπου έναντι οικονομικού ανταλλάγματος είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται εις φυλάκισιν μη υπερβαίνουσας το έν έτος ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσας τας χιλίας λίρας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

(3) Πας όστις αποκαλύπτει την ταυτότητα του δότου βιολογικής ουσίας μιας μεταμοσχεύσεως εις τον λήπτην ή την ταυτότητα του λήπτου εις τον δότην, ή, επί βιολογικής ουσίας εκ σώματος νεκρού, εις την οικογένειαν του δότου κατά παράβασιν του άρθρου 5 είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται εις φυλάκισιν μη υπερβαίνουσας τους έξ μήνας ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσας τας πεντακοσίας λίρας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

(4) Πας όστις ενεργεί αφαιρέσιν βιολογικής ουσίας εκ ζώντος προσώπου ή ενοφθαλμισμόν ή μεταμόσχευσιν βιολογικής ουσίας εντός ιδρύματος ή κλινικής ή εν ετέρω τόπω εκτός των εν άρθροις 6 και 11 οριζομένων ως και ο διευθυντής ή ο υπεύθυνος ιατρός του εν λόγω ιδρύματος ή κλινικής ο επιτρέπων ή ανεχομένος την εν αυτοίς ενέργειαν των επεμβάσεων τούτων είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται εις φυλάκισιν μη υπερβαίνουσας τους έξ μήνας ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσας τας πεντακοσίας λίρας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

(5) Πας όστις εκ προθέσεως χρησιμοποιεί βιολογικήν ουσίαν ληφθείσαν εκ ζώντος προσώπου διά σκοπόν διάφορον εκείνου δι' ον εδόθη συγκατάθεσις του δότου, ή διά λήπτην διάφορον οσάκις αύτη προορίζεται διά γνωστόν λήπτην, είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται εις φυλάκισιν μη υπερβαίνουσας τους έξ μήνας ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσας τας πεντακοσίας λίρας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας, εάν δε η πράξις ετελέσθη εξ αμελείας υπόκειται εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσας τας πεντακοσίας λίρας.

(6) Πας όστις επιτυγχάνει την υπό της παραγράφου (γ) του εδαφίου (1) του άρθρου 7 προβλεπομένην συγκατάθεσιν ζώντος δότου διά σωματικής ή ψυχολογικής βίας είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται εις φυλάκισιν μη υπερβαίνουσιν το έν έτος ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσιν τας χιλίας λίρας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

(7) Πας όστις κατά την δυνάμει της παραγράφου (γ) του εδαφίου (1) του άρθρου 7 κατατόπισιν του δότου αποκρύπτει ή σκοπίμως υποτιμά ουσιωδώς τας ιατρικάς συνεπείας της αφαιρέσεως της βιολογικής ουσίας εκ του σώματός του είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται εις φυλάκισιν μη υπερβαίνουσιν το έν έτος ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσιν τας χιλίας λίρας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

Κανονισμοί.

18. Το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να εκδίδη Κανονισμούς διά την καλύτεραν εφαρμογήν του παρόντος Νόμου και διά τον καθορισμόν οιοδηδήποτε θέματος το οποίον δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου χρήζει ή είναι δεκτικόν καθορισμού.

Κατάργησις
48 του 1976.

19. Ο περί Μεταμοσχεύσεων του Κερατοειδούς Νόμος του 1976 καταργείται.

Έναρξις
ισχύος.

20. Ο παρών Νόμος τίθεται εν ισχύι διά γνωστοποίησεως του Υπουργικού Συμβουλίου δημοσιευομένης εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας.